

Contouren Contributiesysteem Energie Samen

Met dit memo legt de Focusgroep Contributiesysteem uitgangspunten en overwegingen die ten grondslag liggen aan het formuleren van dat nieuwe systeem, aan de ALV voor. We vragen de ALV hier een discussie over te houden en de Focusgroep eventuele aanvullende overwegingen mee te geven voor het verder uitwerken van een voorstel. Dat voorstel wordt aan de ALV van 14 oktober voorgelegd.

In dit voorstel is ook een verzoek aan alle leden opgenomen om de omzetcijfers over het jaar 2021 met Energie Samen te delen. Dat is voor het verdere werk van deze focusgroep van belang. Aan het eind van deze notitie treffen jullie een toelichting aan.

Energie Samen

Wij zijn de landelijke organisatie van energiegemeenschappen. In onze organisatie komen we heel verschillende leden tegen:

- coöperatie/vereniging/stichting
- supporter persoon
- supporter organisatie niet-coöperatie/vereniging
- supporter bijzonder aangeslotenen (bijv. gemeente die Econobis gebruikt)
- koepel landelijk
- koepel regionaal
- koepel sub-regionaal

Deze keur aan leden is een weerspiegeling van de veelheid aan energiegemeenschappen, waarbij mensen de handen ineen slaan om hun bijdrage aan de energietransitie te leveren. Het leidende principe achter al deze initiatieven is dat burgers zeggenschap hebben over hun eigen energievoorziening of hun bijdrage aan de transitie. Of het nu gaat om een coöperatie die investeert in wind en zon, of een lokale stichting die mensen adviseert bij het verduurzamen van hun huis, het idee is dat de deelnemers het heft in handen nemen en zelf bepalen wat ze doen. Energie Samen wil het platform zijn waarop al deze diverse initiatieven kunnen meepraten en meebeslissen over de verdere ontwikkeling en groei van deze beweging.

Energie Samen heeft als opdracht om de leden in staat te stellen dit te doen en te ondersteunen om hun doelen te realiseren. De activiteiten die ES (vanuit de Coöperatie en vanuit het Bedrijfsbureau) daarvoor onderneemt worden gefinancierd door de contributies van de leden, opbrengsten uit verleende diensten en projectfinanciering door externen (meestal overheden).

De Focusgroep Contributiesysteem werkt in opdracht van het bestuur aan een contributiesysteem met een faire balans tussen de gevraagde middelen en de na te streven doelen in Energie Samen en een mate van solidariteit tussen de diverse leden van Energie Samen.

In dit stuk wil de Focusgroep Contributiesysteem de contouren schetsen van een contributiesysteem voor de komende jaren. Deze contourennotitie richt zich op de uitgangspunten, randvoorwaarden en overwegingen die aan het contributiesysteem ten grondslag liggen. Tevens hebben we de belangrijke bouwstenen voor het systeem benoemd. De uiteindelijke hoogte van de contributie komt later aan de orde.

Dit document wordt daarmee de basis om het contributiesysteem verder vorm te geven. De komende tijd zal worden gewerkt aan een voorstel voor een systeem van contributieheffing, inzicht in welke activiteiten van de Coöperatie hiermee worden gefinancierd en wat de hoogte van de contributies zal worden. Dit alles wordt in een voorstel gevat voor de ALV van 14 oktober 2022.

Overwegingen

Het denken over een contributiesysteem begint bij een aantal inzichten of vragen.

Een belangrijke overweging is dat een energie-initiatief, door lid te zijn van Energie Samen, bijdraagt aan de versterking van de coöperatieve beweging. Onder het mom van 'alleen ga je sneller, maar samen kom je verder' draag je met je lidmaatschap eraan bij dat energie-initiatieven een volwaardige en erkende plek krijgen in het energielandschap en ruimte behouden en steun krijgen om verder te werken aan een energievoorziening van, door en voor de burgers.

Waar betalen de leden contributie voor? Ze betalen voor de activiteiten van de Coöperatie Energie Samen en krijgen daarmee tevens de kans volop gebruik te maken van en bij te dragen aan het netwerk van kennis en vakmanschap dat alle energiegemeenschappen in Nederland met elkaar vormen. Laten we dat nog eens wat scherper over het voetlicht brengen.

Als een lokale energiegemeenschap (dat kan een vereniging zijn, een coöperatie, een stichting met een streven naar lokale zeggenschap van bewoners) lid wordt van Energie Samen staat daar het volgende tegenover:

1. Je wordt onderdeel van een groot, heel Nederland en voor een deel ook de EU omspannend netwerk van lokale energiegemeenschappen. In dit netwerk zijn mensen actief met veel kennis en kunde, met wie via de centrale organisatie Energie

Samen of via de regionale projectenbureaus contact gelegd kan worden en die kunnen worden ingeschakeld bij de eigen vraagstukken of projecten.

2. Je krijgt toegang tot de Energie Samen Academie (in opbouw) waar op vele aspecten van het starten, opbouwen en beheren van lokale initiatieven kennis te verkrijgen is. Het gratis deelnemen aan webinars over allerlei onderwerpen in de coöperatieve beweging maakt daar ook deel van uit.
3. Als lid kun je gebruik maken van de fondsen die Energie Samen in samenwerking met de overheden en banken heeft ingericht: het Ontwikkelfonds en het Realisatiefonds. Hier kunnen energiegemeenschappen leningen krijgen om hun projecten te realiseren.
4. Energie Samen kent diverse expertgroepen, waar leden kosteloos deel van kunnen uitmaken, kennis kunnen vergaren en mee kunnen helpen nieuwe diensten te realiseren.
5. Energie Samen kan een wezenlijke bijdrage leveren aan de professionalisering van de lokale energiegemeenschappen op het vlak van administratie, fiscaliteit, projectondersteuning, etc.
6. Als lid draag je bij aan de belangenbehartiging. Je maakt mogelijk dat we rechtstreeks contacten ontwikkelen met leden van de Tweede Kamer, de relevante departementen, de Europese Commissie. In samenwerking met de leden zijn we ook actief in gemeenten en provincies en haar landelijke vertegenwoordigende organen IPO en VNG. Met als doel het belang van de energiegemeenschappen onder de aandacht te brengen en te pleiten voor wetten en regels, en financiële middelen die nodig zijn om ons lokale werk te kunnen doen.
7. Je stelt ons ook in staat om lid te zijn van de Nederlandse Vereniging voor Duurzame Energie (NVDE), waar we invloed kunnen uitoefenen op de voorstellen die deze club de politiek aanreikt. Hetzelfde geldt voor de Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA), waar we volop kunnen meepraten over en -ontwerpen van de plannen om de windsector verder te ontwikkelen. Met Holland Solar werken we samen.
8. We zijn lid van de Nationale Coöperatieve Raad (NCR). Dit kun je zien als het centrum van expertise op het vlak van coöperatief ondernemen. Hiermee hebben onze leden toegang tot de kennis (cursussen), juridische expertise en diensten van deze organisatie.
9. Als lid kun je gebruik maken van de services van de regionale en provinciale koepels.

Energie Samen is een landelijke coöperatie. Het bestuur is verantwoordelijk voor de strategie van de coöperatieve beweging, een goede governance van de beweging, het organiseren van de belangenbehartiging en een zorgvuldig verenigingsmanagement. Het sleutelwoord voor de komende jaren is professionaliseren.

Voor het uitvoeren van een deel van de taken van de Coöperatie schakelen we het Bedrijfsbureau in. Dat betreft een deel van de belangenbehartiging, bijdragen aan de strategievorming en het verenigingsmanagement (ledenadministratie, ledencontact,

website, ledenblad, communicatie). T.a.v. de belangenbehartiging is de situatie op dit moment zo dat dit maar voor een beperkt deel uit de contributies wordt betaald. Dat betekent dat ook voor deze belangrijke kerntaak gezocht moet worden naar ruimte in externe financiering. Dit is geen wenselijke situatie.

Het Bedrijfsbureau ontwikkelt daarnaast de diensten voor de leden. Ook de uitvoering hiervan gebeurt in het Bedrijfsbureau. De leden betalen hier, los van de contributie, een tarief voor, dat is gebaseerd op een kostprijs-plus uitgangspunt (dwz dat er een opslag is voor innovatie, beheer en eventuele risico's). Ontwikkeling van diensten wordt gefinancierd op basis van subsidies en investeringsbijdragen van leden. Econobis en Hoom zijn diensten die nu op kostprijs-plus-basis aan de leden worden aangeboden. Op het gebied van warmte, local4local, tooling en de Kennis Academie vindt ontwikkeling van diensten plaats; daarvoor worden investeringsbijdragen van leden gezocht.

Uitgangspunten

We streven ernaar om een contributiesysteem te maken, dat aan de volgende uitgangspunten voldoet:

1. Rechtvaardig en solidair

Een rechtvaardig systeem houdt rekening met de draagkracht van het lokale initiatief. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Het systeem moet ook solidair zijn en weerspiegelen dat de financieel sterkeren de minder sterken helpen.

Draagkracht is in de verschillende fasen van de ontwikkeling van het initiatief anders. In de ontwikkelfase is de draagkracht beperkt. De assets worden ontwikkeld, maar leveren nog niet direct omzet op. Als de windmolens gaan draaien, de zonnepanelen gaan zoemen, de warmte gaat stromen en de besparingsadviezen worden gegeven, dan neemt de draagkracht van het initiatief toe.

Het is rechtvaardig als alle leden naar draagkracht bijdragen aan de coöperatieve beweging, het bestuur daarvan, de ontwikkeling daarvan en de lobby die nodig is om nieuwe kansen te creëren en de bestaande projecten te beschermen.

Het is solidair dat de Coöperatie middelen heeft om startende-initiatieven tot op zekere hoogte te kunnen adviseren en concreet te ondersteunen. Onder het mom dat reeds gevestigde coöperaties/initiatieven het ook anderen mogelijk maken hun eigen energievoorziening te realiseren. De middelen hiervoor komen bij de Coöperatie (het zijn immers contributies) maar de uitvoering wordt bij het Bedrijfsbureau neergelegd.

2. Simpel

Een simpel systeem wordt gekenmerkt door een beperkt aantal variabelen en zo weinig mogelijk uitzonderingen. Mogelijke variabelen in een contributiesysteem zijn: omzet van de coöperatie; geproduceerde Kwh's of GJ's; aantal leden; minimum-contributie.

Afhankelijk van de keuze van de grondslag worden percentages en staffels geformuleerd.

Het is een belangrijk uitgangspunt dat wordt gekozen voor een grondslag die betrouwbaar en makkelijk is vast te stellen (liefst uit een onafhankelijk bron of op basis van gepubliceerde gegevens).

3. Doeltreffend en transparant

Een doeltreffend en transparant contributiesysteem heft bijdragen van leden waarbij duidelijk is wat de leden daarvoor aan activiteiten mogen verwachten van de organisatie, die de leden zelf hebben geformuleerd. Een transparante wijze van contributie heffen betekent ook dat de bouwstenen voor die heffing helder zijn, voor de leden betrouwbaar en controleerbaar zijn.

Enkele randvoorwaarden

Hierbij kunnen we denken aan:

@ Het contributiesysteem van Energie Samen dient te passen bij de verenigingsstructuur van de coöperatieve beweging. Die kent een lokaal, regionaal en nationaal niveau.

@ De kosten van de lobby (en dat is veel breder dan alleen ons lidmaatschap van NWEA of de NVDE) moeten in beginsel uit de contributies betaald worden.

@ Om te voorkomen dat leden diensten zonder contributiebetaling afnemen, is een lidmaatschap vereist voordat diensten als Econobis, Hoom, toegang tot de Academie of de Projectcentrale kunnen worden verkregen.

Een eerste opzet

De Focusgroep heeft op basis van bovenstaande overwegingen gekozen voor een zo simpel mogelijk model:

De contributie bestaat uit twee delen:

1. Een minimumcontributie.
2. Een aan de omzet van het lid gekoppelde bijdrage.

Een belangrijk vraagstuk is hoe we binnen Energie Samen omgaan met de regionale en provinciale koepels in relatie tot contributies. De centrale vraag is of de financiering van de koepels los blijft staan van de financiering van Energie Samen, of dat we dit gaan integreren om te komen tot een model waarbij leden maar één keer contributie

betalen. Het uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van de coöperatieve beweging is dat wat regionaal kan, we ook regionaal doen. Complicerende factor is dat er op dit moment grote verschillen bestaan in de ontwikkeling van regionale verbanden. Er is dus geen sprake van een gelijk niveau aan dienstverlening in de diverse regio's.

Voor de Focusgroep is dit vraagstuk onderdeel van de zoektocht naar een nieuw contributiesysteem. In de komende maanden willen we hierover met de koepels in gesprek.

De minimumcontributie wordt door ieder lid betaald en het krijgt daarmee toegang tot alles wat ES te bieden heeft (zie p2). Dit minimumbedrag wordt afgezet tegen een drempel in de omzet, waarover de leden geen percentage zullen afdragen. Bij de vaststelling van een minimumbedrag zal ook rekening gehouden worden met de wijze waarop de regionale koepels betrokken zijn bij de contributieheffing.

We stellen ook voor om als grondslag voor de bijdrage de omzet van het lid te kiezen. Daarmee doe je recht aan de grotere diversiteit aan leden die we, zeker na de fusie met HOOM, hebben. Door deze verbreding van de grondslag door te voeren, maken we het mogelijk dat een bredere groep van leden naar vermogen kunnen bijdragen aan de middelen voor Energie Samen. Het stelt ons in staat om de percentages en daarmee de bijdragen van individuele leden te beperken. Het is van belang om dan omzet goed te definiëren. De Focusgroep zal in het vervolg van haar werkzaamheden hiervoor een formulering voorstellen.

In dit verband is het belangrijk dat de Focusgroep kan beschikken over inzicht in de opgetelde omzet van alle leden. Vandaar dat we hierbij een verzoek aan jullie doen om jullie omzetcijfers over 2021 aan Energie Samen te sturen (voor zover dat nog niet gebeurd is), zodat we bij de verdere uitwerking van het contributiesysteem en de percentages van correcte cijfers uit kunnen gaan.

Tot slot, rechtvaardigheid en solidariteit zijn belangrijke uitgangspunten voor het contributiesysteem. De Focusgroep is van zins hier invulling aan te geven door te werken met staffels en daaraan gekoppelde percentages.